

Vlaamse overheid
Audit Vlaanderen
Havenlaan 88 – bus 20
1000 Brussel

VERSLAG

VERGADERING AUDITCOMITE VAN DE LOKALE BESTUREN
VAN 5 MEI 2022, 14.00-16.30 uur - Herman Teirlinckgebouw - Brussel

---

Namen deel:

Myriam Parys (MP)
Jan Leroy (JL)
Tom Vandeput (TV)
Pierre Berger (PB)
Katleen Desmedt (KD)
Gert Eraerts (GE)
Gunter Schryvers - Audit Vlaanderen
Wim De Naeyer - Audit Vlaanderen
Lydia Putseys - Audit Vlaanderen (enkel punt 2.1)
Catherine Braem – Audit Vlaanderen (punt 2.1)
Korneel Ampe – Audit Vlaanderen (punt 2.1)
Mark Vandersmissen - Audit Vlaanderen
Voorzitter: Jean-Pierre Garitte, voorzitter auditcomité lokale besturen (JPG)
Secretaris: Joris Scheers, Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (verslag)

0 EXECUTIVE SESSIE LEDEN

1 PUNTEN TER BESLISSING

De notulen van de vergadering van 10 februari 2022 worden goedgekeurd.

2 PUNTEN TER BESPREKING

2.1 Aanpak adviesopdrachten bij lokale besturen – AUL/22/05.05/DOC.010

De visie t.a.v. adviesopdrachten bij lokale besturen wordt geschetst. Er wordt vertrokken van het normenkader van het IIA, het verbeterpunt uit de externe evaluatie, de ervaringen binnen de Vlaamse overheid en de huidige ondersteuningsactiviteiten bij lokale besturen.

Vandaag worden geen adviesopdrachten bij individuele lokale besturen opgenomen, hetzelfde principe als bij de ad-hoc opdrachten geldt hier en zal ook blijvend

toegepast worden. De capaciteit van Audit Vlaanderen is ontoereikend om dit op individueel niveau op te nemen.

Niettemin zijn er te verkennen opportuniteiten waarbij een thema-audit als adviesopdracht benaderd kan worden of een adviesluik aan toegevoegd kan worden. Er worden zes krijtlijnen geformuleerd als toetsingskader om het adviesluik inpasbaar te maken in de opdracht van Audit Vlaanderen

LB geeft een te verkennen opportuniteit aan: een adviesrol op thema-audits. Er wordt gerefereerd naar de audits bij de fusiebesturen: de resultaten zijn niet per se voor deze besturen zelf, maar leerpunten voor nieuwe besturen. Ook kunnen evoluties verzameld worden die aandacht verdienen bij de lokale besturen.

KD stelt dat bij het verlenen van advies aan lokale besturen ook meteen een advies richting VO moet kunnen gaan, wanneer relevant. Indien beide auditcomité's hiermee akkoord gaan, kan dit aangepast worden in het charter.

JL stelt voor om beter na te vragen waarom lokale besturen niet (kunnen) ingaan op de geformuleerde aanbevelingen, zodat AV een toekomstig generiek aanbod kan uitwerken.

AV tracht steeds goede praktijken mee te geven in de globale rapporten. Het initiatief om hiermee verder aan de slag te gaan, ligt bij de gemeenten zelf. JL vraagt of AV hier ook geen bijkomende info zoals kostprijs e.d. kan aangeven om de goede praktijken beter en concreet in de praktijk te kunnen brengen. JPG geeft aan dat dit de scope van AV enigszins te buiten gaat en ook heel erg case gebonden is.

Ook lokale besturen botsen op capaciteitsproblemen. JPG vraagt hoe de integratie van adviesverlening in de rapportering van (thematische) audits gaat. AV geeft aan dat een individueel bestuur geen advies zal kunnen vragen. Wel kan het opgenomen worden in een toekomstige thema-audit.

2.2 Tussentijdse evaluatie ICT-veiligheidsaudits – AUL/22/05.05/DOC.011

Sinds mei 2020 hebben 133 lokale besturen ingeschreven op een ICT-veiligheidsaudit. De resultaten van 33 lokale besturen worden gepresenteerd door AV.

Er bestaat hierbij een nauwe samenwerking met de initiatieven van VVSG en HoWest hogeschool. In totaal werden reeds minstens 266 lokale besturen bereikt op een of andere manier, wat een mooi resultaat is.

JPG vraagt of er wordt samengewerkt tussen de lokale besturen? AV geeft aan hier weinig zicht op te hebben.

De vraag wordt gesteld wat er nu sinds de thema-audits verandert is. AV wijst er op dat het ICT-gebeuren bij lokale besturen in de voorbije jaren grondig gewijzigd is, wat de besturen noopte tot grondige herwerkingen. Zo bijvoorbeeld is naar aanleiding van de coronapandemie telewerken en toegang van op afstand meer ingeburgerd geraakt. Tegelijk blijven er ook veel problematische situaties. Weinig BCM-plannen worden bijvoorbeeld effectief uitgewerkt naar een definitief formeel document.

JL: hoe ver gaat het bedrijfscontinuïteitsmanagement? Is dit vooral gefocust op de ICT-veiligheid of gaat het breder? AV geeft aan dat al te vaak moet worden vastgesteld dat het vooral om een basis-BCM gaat, vaak vooral gefocust op basis-ICT, met de centrale vraag hoe het systeem bij calamiteiten terug op gang te brengen. In de beoordelingen

wordt dan gewezen op het belang van ruimere aspecten zoals prioritering van processen en sommige fysieke continuïteitsmaatregelen.

De vraag wordt gesteld of lokale besturen hieromtrent ook gebruik maken van de door de Vlaamse overheid geboden mogelijkheden. AV wijst er op dat lokale besturen effectief gebruik kunnen maken van zaken zoals de dienstverlening van het digitaal depot maar dat dit met een – weliswaar beperkte – kost met zich meebrengt en in de praktijk globaal gezien nog maar weinig door lokale besturen wordt gebruikt.

JPG vraagt door wie, binnen de respectievelijke lokale besturen, de resultaten van de veiligheidsaudits opgevolgd worden en hoe. AV wijst er op dat bij het plaatsen van de bestelling, elk lokaal bestuur zelf kan bepalen aan wie dient te worden gerapporteerd. In de praktijk zijn dat vaak de algemeen directeur en/of de ICT-verantwoordelijke(n). Dat de bevindingen ook worden bezorgd aan AV is een voorwaarde voor de cofinanciering.

2.3 Opbouw van een beeld van de organisatiebeheersing bij de lokale besturen – AUL/22/05.05/DOC.012

AV licht toe. Aangezien het ondernemingsplan 2020-2024 er in voorziet dat Audit Vlaanderen acties wil ondernemen om er naar te streven dat alle lokale besturen gestructureerd aan hun organisatiebeheersing zouden werken, is het belangrijk om de stand van zaken daaromtrent op te volgen. In nagenoeg elke audit wordt meer en meer stil gestaan bij de aanpak van organisatiebeheersing door de geauditeerde. Dat vergt extra inspanningen, maar levert wel waardevolle informatie op. Die auditbevindingen worden systematisch bijgehouden, wat op termijn een waardevol beeld van Vlaanderen zal opleveren. De huidige presentatie geeft een idee van wat op termijn mogelijk is.

JL: Het gaat om kernbesturen? Wat bijvoorbeeld bij audits waarbij enkel een AGB wordt geauditeerd?

AV: de getoonde inschattingen slaan inderdaad op de kern van het lokaal bestuur: gemeente + OCMW.

JL suggereert om geen percentages te gebruiken wanneer gegevens worden opgedeeld in klassen volgens inwonersaantal, maar enkel de absolute aantallen. Bijvoorbeeld in de hoogste klasse maakt de beoordeling van een enkel bestuur anders immers direct meerdere procenten verschil.

MP waardeert de vergelijkbaarheid en de dynamische beeldvorming.

JL vraagt om een niet al te formalistische benadering van de aanpak, wat het geval zou kunnen zijn wanneer enkel op basis van afvinken een oordeel wordt gevormd. Ook de actieve betrokkenheid en vordering in de aanpak moeten kunnen meetellen. AV bevestigt dat beide belangrijk zijn maar voor sommige maturiteiten nu eenmaal moeilijk kunnen worden toegekend wanneer basisvereisten nog niet zijn voldaan.

AV: De huidige presentatie beoogt het bespreken van welk beeld kan worden opgebouwd. Verschillende vragen moeten immers nog worden beantwoord. Tot zo lang moet voorzichtig met deze gegevens worden omgegaan alsook met de analyses ervan. Zo bijvoorbeeld zijn de huidige gegevens slechts een momentopname. Verdere opvolging kan belangrijk zijn, maar ligt buiten de mogelijkheden met de thans beschikbare capaciteit. Eventueel kan wel worden overwogen om besturen te betrekken en naast de auditinschatting een actuele inschatting van de desbetreffende besturen toe te laten. Dergelijke zaken zullen nog verder moeten worden onderzocht

en besproken. Sommige info zal ook snel verouderd zijn en dient genuanceerd wanneer een beeld gepresenteerd wordt.

Vooraf de toekomstige benchmarking zal meerwaarde kunnen bieden.

GE vraagt hoe lokale besturen hier mee om (kunnen) gaan en vraagt voorzichtigheid.

JL beaamt dit en vraagt of een systeem van nuancering ifv de aanwezige dynamiek na de analyse mogelijk is.

AV zegt hier verder aan te zullen werken.

MP benadrukt de nood om politieke mandatarissen mee te krijgen in dit auditverhaal, mits duidelijke uitleg en de abstracte aanpak zichtbaar te maken. De kaart wordt momenteel dus niet als dusdanig gepubliceerd, maar kan op termijn wel dienen als benchmarking.

AV geeft aan dat wanneer ingezoomd wordt op de decretale vereisten en de gegevens worden aangevuld met nog andere auditbevindingen, de decretale vereisten intussen bij de meeste lokale besturen wel lijken ingevuld te worden.

2.4 Stand van zaken auditplanning – AUL/22/05.05/DOC.013

2.4.1 Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten – pilootaudits Olen en Sint-Niklaas (zie ook 3.3 en 3.4) – AUL/22/05.05/DOC.014

AV geeft toelichting over de algemene conclusies bij de eerste pilootbesturen en geeft aan dat de interviews met de mandatarissen vlot verlopen.

JL: is overwogen om naast een managementreactie ook een politieke reactie te vragen? AV geeft aan dat daar is over nagedacht, maar de moeilijkheid bestaat er in dat het dan om een reactie van de gemeenteraad zou moeten gaan, wat moeilijk organiseerbaar is. Aangezien politieke keuzes niet in vraag worden gesteld en in deze thema-audit vermoedelijk alle definitieve rapporten met de gemeenteraad zullen worden besproken, is er voor gekozen om ook in deze rapporten de traditionele ambtelijke managementreactie te behouden.

JL vraagt of de ingestelde regel dat raden van bestuur van entiteiten beperkt werden tot max 15 personen niet het democratisch gehalte onderuit haalt. De keuzemogelijkheden van besturen wordt hierdoor beperkt. Komt hier een aanbeveling over? AV zegt dat er geen uitspraak werd gedaan ter zake in beide piloten.

Er wordt gekeken naar de decretale verplichtingen en of die werden nageleefd.

GE geeft aan dat de betreffende regels over raden van bestuur gestemd en vastgelegd werden.

2.4.2 Globaal rapport thema-audit Technische Diensten (zie ook 3.5) – AUL/22/05.05/DOC.015

AV licht het globaal rapport toe. Er zijn 5 hoofdconclusies.

JPG vraagt of deze audit ook het aantal forensische audits heeft doen toenemen. AV geeft aan dat dit tot nog toe niet het geval is geweest.

JL vraagt of dit aan de gemeenteraden werd toegelicht. Dit is gebeurd bij één lokaal bestuur.

MP geeft aan dat ook de bedrijfscultuur een belangrijk aspect is, wat veel tijd zal vragen qua organisatiebeheersing. GE geeft aan dat een aanpak sui generis nodig zal zijn.

Vooraf ook om de nodige connectie te krijgen met de teams van technische diensten en hun teamwerking.

JPG vraagt of er ook misbruik van publieke middelen is vastgesteld voor privaat nut. AV geeft aan dat dit weinig is vastgesteld, maar dat dit hoofdzakelijk te wijten was aan het gebrek aan passende beheersmaatregelen en -instrumenten.

KD stelt voor om de formulering soms wat scherper te maken.

De nood aan best practices wordt aangegeven. Probleem is/was dat er in deze thema-audit weinig goede praktijken werden aangetroffen.

Er wordt gereflecteerd over manieren om de sensibilisering goed en snel te kunnen aanpakken. JPG stelt voor om een kwalitatieve bespreking (geen score) te hanteren om een inzicht op de vijf kernpunten voor technische diensten te verkrijgen. GE neemt dit mee naar het politiek niveau.

Het gaat om grote personeelsaantallen, grotere investeringen (cf. voorraadbeheer) en werkingskosten (benzine e.d.), dus belangrijke hoeveelheden vis-à-vis het totaal aantal publieke middelen. Ook wordt vaak het ontbreken van een open debatcultuur vastgesteld.

2.4.3 Tijdsbestedingsrapport ACLB – AUL/22/05.05/DOC.016

De initieel voorziene voortgang van de planning wordt voorlopig niet volledig gehaald. De pilootprojecten lopen anderzijds wel allemaal zonder noemenswaardige problemen. Er zullen allicht bij het einde van het jaar enkele opdrachten niet gehaald worden. Vanuit welzijnsperspectief wordt voorgesteld om de teams niet te forceren (mede omwille van COVID en algemene welzijnsaspecten) om de vooropgezette planning te halen.

MP wat zou een criterium kunnen zijn om delen van de planning te laten vallen? AV geeft aan dat hiervoor een motivatie zal worden uitgewerkt. Bij thematische audits is dat bijvoorbeeld 'minder een probleem wanneer bij de laatste cases geen extra nieuwe info wordt gegenereerd. Sowieso zal het enkel gaan om enkele deelaudits en niet om volledige thema-audits.

JL geeft aan dat zo wel een kleiner aantal besturen geauditteerd wordt en vraagt of dat niet tot problemen zal leiden. AV bevestigt dat het eerder gestelde objectief van minstens eens om de 7 jaar een audit bij elk lokaal bestuur haalbaar blijft.

GE heeft alle begrip voor de situatie en stelt dat negatieve effecten op de werking moeten vermeden worden. De planning zal ook naar volgend jaar misschien iets bijgesteld moeten worden.

JPG vraagt naar het welzijnsaspect bij de externe auditoren. AV bevestigt dat ook daar soms mensen om welzijnsredenen wegvallen.

De globale personeelssituatie van AV wordt nogmaals besproken. Door de jaren heen heeft AV qua maturiteit en flexibiliteit zelfs externe partners voorbijgestoken.

In het kader van de verbetering van de hefboomwerking wordt er vanaf dit jaar voor geopteerd om over globale rapporten niet meer direct bij de finalisering ervan te communiceren, maar de communicaties te spreiden a rato van ongeveer één per maand. Dit concept wordt positief onthaald.

De thema-audit 'Niet terugvorderbare steun' loopt naar behoren, met voorlopig een relatief beperkte impact van de Oekraïne-crisis.

Bij de deelaudits van de thema-audit 'Interne monitoring met financiële impact' zal bij de verdere uitrol de auditreikwijdte per deelaudit worden beperkt tot twee processen om de capaciteit optimaal in te zetten.

De organisatie-audits lopen. Bij een van hen wordt bekeken of de maturiteitstoets kan toegepast worden. Ook het hanteren van de huidige -rapporteringstructuur wordt daarbij geëvalueerd.

De prioriteiten van de opvolgaudits worden gepresenteerd.

Twee audit-op-audits zullen doorgaan in het najaar. Een derde audit-op-audit wordt uitgesteld naar de planning van volgend jaar.

De data-analysemogelijkheden bij audits worden verder geëxploreerd. Ook in functie van informatiebeheer blijkt dit vooralsnog niet eenvoudig. JPG vraagt naar de zekerheid van de integriteit van de eigen gegevens.

De co-financiering van ICT-veiligheidsaudits wordt besproken. De mogelijkheden blijken nog steeds niet helemaal bekend bij alle belanghebbenden.

De gerealiseerde hefboominitiatieven in kwartaal 1 en de in kwartaal 2 geplande hefboominitiatieven worden overlopen.

JPG stelt vast dat een aantal zaken als adviesopdracht kunnen beschouwd worden.

2.5 Stand van zaken forensische aangelegenheden – AUL/22/05.05/DOC.**017**

2.5.1 Aanbevelingentabel bij gemeente Meulebeke (2008 005) – 10/02/2022 – AUL/22/05.05/DOC.**018**

2.5.2 Begeleidende mail bij aanbevelingentabel FA Meulebeke (2008 005) – 10/02/2022 – AUL/22/05.05/DOC.**019**

De stand van zaken wordt gepresenteerd door AV.

3 RAPPORTEN TER BESPREKING

Op vraag van leden auditcomité

Op vraag van Audit Vlaanderen

3.1 Organisatie-audit bij Autonoom Gemeentebedrijf Stadsvernieuwing Oostende (AGSO) (2106 051) – 31/03/2022

De resultaten worden toegelicht door AV.

3.2 Thema-audit Financiële processen met betrekking tot aankopen bij lokaal bestuur Londerzeel (2106 031) – 11/04/2022

AV geeft toelichting bij het verloop van het afsluitend gesprek, de exitmeeting en de communicaties daaromtrent. Er werden door AV leerpunten uit dit proces meegenomen. Er werd transparant gecommuniceerd.

3.3 Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Olen (2106 063) – 31/03/2022

Dit rapport werd besproken naar aanleiding van de managementreactie. JL geeft aan dat teruggekoppeld werd over de auditreikwijdte

3.4 Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Sint-Niklaas (2106 062) – 12/04/2022

- 3.5** Globaal rapport Thema-audit Werken in eigen beheer bij de uitvoerende technische diensten – 28/03/2022 – (gepubliceerd op 29/03/2022 – mailing op 21/04/2022)

Forensische rapporten

- 3.6** Forensische audit bij gemeente Grimbergen (2108 008) – 31/03/2022
3.7 Forensische audit bij OCMW Opwijk (2108 005) – 4/04/2022

Andere rapporten niet ter bespreking, tenzij gevraagd door een lid.

- 3.8** Thema-audit Fusiebesturen bij lokaal bestuur Deinze (2106 049) – 3/02/2022
3.9 Thema-audit Fusiebesturen bij lokaal bestuur Oudsbergen (2106 050) - 14/02/2022
3.10 Thema-audit Fusiebesturen bij lokaal bestuur Aalter (2106 047) - 16/02/2022
3.11 Thema-audit Fusiebesturen bij lokaal bestuur Kruisem (2106 048) - 18/03/2022
3.12 Thema-audit Werken in eigen beheer bij de uitvoerende technische diensten bij lokaal bestuur Schelle (2106 059) – 2/02/2022
3.13 Thema-audit Werken in eigen beheer bij de uitvoerende technische diensten bij lokaal bestuur Hamont-Achel (2106 060) – 23/02/2022
3.14 Thema-audit Werken in eigen beheer bij de uitvoerende technische diensten bij lokaal bestuur Wielsbeke (2106 061) – 23/02/2022
3.15 Globaal rapport Thema-audit Fusiebesturen – 30/03/2022 – (gepubliceerd op 30/03/2022 – mailing op 31/03/2022)

AV overloopt kort de onderdelen.

KD vraagt wat maakt dat sommige gemeentebesturen er minder goed uitkomen. AV antwoordt dat in bepaalde gevallen dit aan de aanpak van het managementteam ligt. Ook werden soms tegenstrijdige reacties genoteerd tussen de formele exitmeeting en reacties achteraf. Het belang van exitmeetings wordt benadrukt.

JL geeft aan dat kleine fusiebesturen die samengaan vaak op dezelfde problemen stuiten tijdens het fusieproces, bv. dat er tijdens dit laatste ook nog steeds niemand is die de organisatiebeheersing in de vingers heeft.

4 PUNTEN TER INFORMATIE - MEDEDELINGEN

- 4.1** Notulen ACVA van 10 februari 2022 – AUL/22/05.05/DOC.020
4.2 Notulen stuurgroep VVSG van 10 februari 2022 – AUL/22/05.05/DOC.021

5 VARIA

Geen additionele punten.